



Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 18. oktobra 2018*

„Predhodno odločanje – Avtorska pravica in sorodne pravice – Direktiva 2001/29/ES – Uveljavljanje pravic intelektualne lastnine – Direktiva 2004/48/ES – Odškodnina v primeru izmenjave datotek v nasprotju z avtorsko pravico – Internetni priključek, ki je na voljo družinskim članom imetnika tega priključka – Oprostitev odgovornosti imetnika, ne da bi bilo treba pojasniti naravo uporabe priključka s strani družinskega člana – Listina Evropske unije o temeljnih pravicah – Člen 7“

V zadevi C-149/17,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Landgericht München I (deželno sodišče München I, Nemčija) z odločbo z dne 17. marca 2017, ki je na Sodišče prispela 24. marca 2017, v postopku

Bastei Lübbe GmbH & Co. KG

proti

Michaelu Strotzerju,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi M. Vilaras, predsednik četrtega senata v funkciji predsednika tretjega senata, J. Malenovský (poročevalec), L. Bay Larsen, M. Safjan in D. Šváby, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: K. Malacek, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 14. marca 2018,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Bastei Lübbe GmbH & Co. KG B. Frommer, R. Bisle in M. Hügel, Rechtsanwälte,
- za avstrijsko vlado G. Eberhard, agent,
- za Evropsko komisijo T. Scharf, F. Wilman in K.-P. Wojcik, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 6. junija 2018

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nemščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(1) in člena 8(1) in (2) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230) ter člena 3(2) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 2, str. 32).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med založbo Bastei Lübbe GmbH & Co. KG in Michaelom Strotzerjem glede odškodninskega zahtevka za kršitev avtorskih pravic z izmenjavo datotek.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2001/29

- 3 V uvodnih izjavah 3, 9 in 58 Direktive 2001/29 je navedeno:
 - „(3) Predlagano usklajevanje bo pomagalo uresničevati štiri svoboščine notranjega trga in je povezano s spoštovanjem temeljnih pravnih načel, zlasti lastnine, vključno z intelektualno lastnino, ter s svobodo izražanja in javnim interesom.

[...]

 - (9) Vsakršno usklajevanje avtorske in sorodnih pravic mora temeljiti na visoki stopnji varstva, kajti takšne pravice so za intelektualno ustvarjanje bistvenega pomena. [...]

[...]

 - (58) Države članice naj poskrbijo za učinkovite sankcije in pravna sredstva za kršitev pravic in obveznosti, kot jih določa ta direktiva. Uporabiti morajo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se te sankcije in pravna sredstva uporabijo. Takšne sankcije morajo biti dejanske, sorazmerne in odvrtilne ter naj vključujejo možnost nadomestila in/ali prepovedi in, kjer je to primerno, možnost zaplembe kršitvenega gradiva.“- 4 Člen 3 te direktive, naslovljen „Pravica priobčitve del javnosti in pravica do dajanja na voljo javnosti predmetov sorodnih pravic“, določa:
 - „1. Države članice predvidijo za avtorje izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo vsakršno obliko priobčenja njihovih del javnosti, po žici ali na brezžični način, vključno z dajanjem svojih del na voljo javnosti tako, da imajo člani javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami.
 - 2. Države članice predvidijo za spodaj naštetih izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo vsakršno obliko dajanja na voljo njihovih del javnosti, po žici ali na brezžični način tako, da imajo pripadniki javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami:

[...]

 - (b) proizvajalcem fonogramov za njihove fonograme;

[...]

3. Pravice iz odstavka 1 in 2 se ne izčrpajo z nobenim dejanjem priobčitve javnosti oziroma dajanja na voljo javnosti, kot ju določa ta člen.“

5 Člen 8(1) in (2) navedene direktive, naslovljen „Sankcije in pravna sredstva“, določa:

„1. Države članice predvidijo ustrezne sankcije in pravna sredstva v zvezi s kršitvami pravic in obveznosti, ki jih določa ta direktiva, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se ta sankcije in pravna sredstva uporabljajo. Takšne sankcije so učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

2. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da lahko imetniki pravic, katerih interesi so prizadeti s kršitvijo na njenem območju, vložijo odškodninsko tožbo in/ali zahtevajo sodno odredbo ter, kjer je to potrebno, zaplembo gradiva, ki je predmet kršitve, pa tudi naprav, izdelkov ali komponent iz člena 6(2).“

Direktiva 2004/48

6 V uvodnih izjavah 3, 10, 20 in 32 Direktive 2004/48 je navedeno:

„(3) Brez učinkovitih sredstev za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine sta inovativnost in ustvarjalnost omejeni in vlaganje zmanjšano. Zato je nujno zagotoviti, da se materialno pravo intelektualne lastnine, ki je danes v glavnem del pravnega reda Evropskih skupnosti, v Skupnosti učinkovito uporablja. V tem smislu so sredstva za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine izredno pomembna za uspeh notranjega trga.

[...]

(10) Cilj te direktive je približevanje zakonodajnih sistemov, da bi zagotovili visoko, enakovredno in homogeno raven varstva na notranjem trgu.

[...]

(20) Glede na to, da je dokaz izredno pomemben element pri ugotavljanju kršitve pravic intelektualne lastnine, je primerno zagotoviti, da so na voljo učinkovita sredstva za predstavljanje, pridobivanje in ohranjanje dokazov. Postopki morajo upoštevati pravice obrambe in zagotoviti potrebna jamstva, vključno z varstvom zaupnih podatkov. [...]

(32) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki so upoštevana zlasti v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah. Ta direktiva skuša zlasti zagotoviti polno spoštovanje intelektualne lastnine v skladu s členom 17(2) navedene listine[.]“

7 Člen 3 te direktive, naslovljen „Splošne obveznosti“, določa:

„1. Države članice predvidijo ukrepe, postopke in pravna sredstva, potrebne za zagotovitev uveljavitve pravic intelektualne lastnine, ki jih zajema ta direktiva. Ti ukrepi, postopki in pravna sredstva so pošteni in pravični in niso po nepotrebnem zapleteni ali dragi in ne vsebujejo nerazumnih časovnih rokov ali neupravičenih zamud.

2. Ti ukrepi, postopki in pravna sredstva so tudi dejanski, sorazmerni in odvračilni in se uporabljajo na tak način, da se izogibajo ustvarjanju ovir za zakonito trgovino in zagotavljajo zaščito pred zlorabo.“

8 Člen 6(1) navedene direktive določa:

„Države članice zagotovijo, da lahko na zahtevo stranke, ki je predložila razumno dosegljive dokaze, ki zadoščajo za podporo njenim zahtevkom, in je v utemeljitvi teh zahtevkov navedla dokaze, s katerimi razpolaga nasprotna stranka, pristojni sodni organi odredijo, da nasprotna stranka predloži te dokaze ob upoštevanju varstva zaupnih podatkov. Za namene tega odstavka lahko države članice predvidijo, da pristojni sodni organi štejejo razumno velik vzorec dovolj velikega števila izvodov dela ali drugega varovanega predmeta za verodostojen dokaz.“

9 Člen 8 Direktive 2004/48, naslovljen „Pravica do informacij“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da lahko v okviru postopkov v zvezi s kršitvijo pravice intelektualne lastnine in na podlagi utemeljene in sorazmerne zahteve vlagatelja pristojni sodni organi odredijo, da informacije o izvoru in distribucijskih omrežjih blaga ali storitev, ki kršijo pravico intelektualne lastnine, priskrbi kršitelj in/ali katera koli druga oseba, za katero se ugotovi, da:

- (a) poseduje v komercialnem obsegu blago, ki je predmet kršitve;
 - (b) uporablja v komercialnem obsegu storitve, ki so predmet kršitve;
 - (c) zagotavlja v komercialnem obsegu storitve, uporabljene v dejavnostih, ki so predmet kršitve;
- ali
- (d) za katero je oseba iz točke (a), (b) ali (c) navedla, da je bila vpletena v proizvodnjo, izdelavo ali distribucijo blaga ali opravljanje storitev.

2. Informacije iz odstavka 1 vključujejo, kot je ustrezno:

- (a) imena in naslove proizvajalcev, izdelovalcev, distributerjev, dobaviteljev in drugih prejšnjih imetnikov blaga ali storitev, kakor tudi predvidenih trgovcev na debelo in na drobno;
- (b) informacije o proizvedenih, izdelanih, dostavljenih, prejetih ali naročenih količinah, pa tudi o cenah, doseženih za zadevno blago ali storitve.

3. Odstavka 1 in 2 se uporabljata brez poseganja v druge zakonske določbe, ki:

[...]

- (d) dajejo možnost za zavrnitev dajanja informacij, ki bi prisilile osebo iz odstavka 1, da bi priznala svoje lastno sodelovanje ali sodelovanje svojih ožjih sorodnikov pri kršitvi pravice intelektualne lastnine;

[...]“

10 Člen 13 te direktive, naslovljen „Odškodnine“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da pristojni sodni organi na vlogo oškodovane stranke odredijo kršitelju, ki je vedel ali bi razumno moral vedeti, da sodeluje v dejavnosti, ki je predmet kršitve, da plača imetniku pravice odškodnino, ki ustreza dejanski škodi, ki jo je ta utrpel zaradi kršitve.

[...]

2. Če kršitelj ni vedel ali če ni razumno mogel vedeti, da je sodeloval v dejavnosti, ki je predmet kršitve, lahko države članice določijo, da lahko sodni organi odredijo vračilo dobička ali plačilo odškodnine, ki je lahko vnaprej določena.“

Nemško pravo

- 11 Člen 97 Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz (zakon o avtorski in sorodnih pravicah) z dne 9. septembra 1965 (BGBl. 1965 I, str. 1273), kakor je bil spremenjen z zakonom z dne 1. oktobra 2013 (BGBl. 2013 I, str. 3728), določa:

„1. Če oseba protipravno krši avtorsko ali drugo pravico, ki jo varuje ta zakon, lahko oseba, ki jo je kršitev prizadela, od nje zahteva prenehanje zadevnega poseganja, pri nevarnosti ponovitve pa lahko predlaga izdajo odredbe o prepovedi. Izdaja odredbe o prepovedi se lahko predlaga tudi, če kršitev grozi prvič.

2. Oseba, ki kršitev stori naklepno ali iz malomarnosti, mora osebi, ki jo je kršitev prizadela, povrniti nastalo škodo. Pri določitvi odškodnine se lahko upošteva tudi dobiček, ki ga je oseba, ki je storila kršitev, ustvarila s kršitvijo te pravice. Odškodnina se lahko izračuna tudi na podlagi zneska, ki bi ga morala plačati oseba, ki je storila kršitev, kot primerno plačilo, če bi pridobila dovoljenje za uporabo kršene pravice. Avtorji, pisci znanstvenih izdaj (člen 70), fotografi (člen 72) in izvajalci (člen 73) lahko tudi zaradi škode, ki ni premoženjska škoda, zahtevajo odškodnino v denarju, če je to pravično.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 12 Družba Bastei Lübbe AG je kot proizvajalka fonogramov imetnica avtorskih in sorodnih pravic na zvočni različici neke knjige.
- 13 M. Strotzer je imetnik internetnega priključka, prek katerega je bila 8. maja 2010 ta zvočna različica knjige ponujena za prenos neomejenemu številu uporabnikov spletne medsebojne izmenjevalnice (*peer-to-peer*). Izvedenec je natančno ugotovil, da ta naslov IP pripada M. Strotzerju.
- 14 Družba Bastei Lübbe je z dopisom z dne 28. oktobra 2010 M. Strotzerja opomnila, naj preneha z ugotovljeno kršitvijo avtorske pravice. Ker ta opomin ni bil uspešen, je nato družba Bastei Lübbe pri Amtsgericht München (okrajno sodišče v Münchnu, Nemčija) vložila tožbo proti M. Strotzerju kot imetniku zadevnega naslova IP, da bi dosegla plačilo odškodnine.
- 15 Vendar M. Strotzer prereka, da je sam kršil avtorsko pravico, in trdi, da je bil njegov internetni priključek dovolj zavarovan. Poleg tega zatrjuje, da so njegovi starši, ki stanujejo v isti hiši, imeli dostop do tega priključka, da pa, kolikor mu je znano, niso imeli zadevnega dela na svojem računalniku, niso vedeli za obstoj tega dela in niso uporabljali programske opreme za medsebojno spletno izmenjavo datotek. Poleg tega naj bi bil računalnik zadevne osebe v trenutku, ko je prišlo do te kršitve avtorske pravice, ugasnjen.
- 16 Amtsgericht München (okrajno sodišče v Münchnu) je zavrnilo odškodninsko tožbo družbe Bastei Lübbe z obrazložitvijo, da M. Strotzer ne more biti odgovoren za zatrjevano kršitev avtorske pravice, saj je navedel, da bi jo lahko storili tudi njegovi starši.
- 17 Družba Bastei Lübbe je zoper odločbo Amtsgericht München (okrajno sodišče v Münchnu) vložila pritožbo pri Landgericht München I (deželno sodišče München I, Nemčija).

- 18 Zadnjenavedeno sodišče se nagiba k ugotovitvi odgovornosti M. Strotzerja, saj iz pojasnil, ki jih je podala zadevna oseba, ne izhaja, da je tretja oseba uporabljala internetni priključek v času, ko se je zgodila ta kršitev. M. Strotzer naj bi zato bil resno osumljen, da je kršil avtorsko pravico.
- 19 Navedeno sodišče vseeno meni, da je dolžno uporabiti člen 97 zakona o avtorski in sorodnih pravicah, kakor je bil spremenjen z zakonom z dne 1. oktobra 2013, kot ga razlaga Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija), ki bi po njegovem mnenju lahko nasprotoval obsodbi tožene stranke.
- 20 V skladu s sodno prakso Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče), kot jo razlaga predložitveno sodišče, mora namreč tožeča stranka zatrjevati in dokazati kršitev avtorske pravice. Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) poleg tega meni, da se za imetnika internetnega priključka domneva, da je storilec take kršitve, kadar nobena druga oseba ni mogla uporabljati tega priključka v času, ko je prišlo do te kršitve. Če pa internetni priključek v času te kršitve ni bil dovolj zavarovan ali je bil zavestno prepuščen na voljo drugim osebam, potem se ne domneva, da je kršitev storil imetnik tega priključka.
- 21 V tem primeru imetnik internetnega priključka v skladu s sodno prakso Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) nosi sekundarno dokazno breme. Ta imetnik temu sekundarnemu bremenu zadosti, če navede, da so imele druge osebe, ki jih po potrebi imenuje, samostojen dostop do njegovega internetnega priključka in da so torej lahko storile zatrjevano kršitev avtorske pravice. Če je imel družinski član imetnika internetnega priključka dostop do tega priključka, zadnjenavedeni vsekakor ni dolžan zagotoviti dodatnih pojasnil glede časa in narave uporabe tega priključka zaradi varstva zakonske zveze in družine, ki je zagotovljeno s členom 7 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) in ustreznimi določbami nemškega ustavnega prava.
- 22 V teh okoliščinah je Landgericht München I (deželno sodišče München I) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

- „1. Ali je treba člen 8(1) in (2) v povezavi s členom 3(1) Direktive 2001/29/ES razlagati tako, da gre za ‚učinkovite in odvrtačilne‘ sankcije pri kršitvah pravice do dajanja del na voljo javnosti, tudi če je odškodninska odgovornost imetnika internetnega priključka, prek katerega so bile z izmenjavo datotek storjene kršitve avtorskih pravic, izključena, če imetnik priključka imenuje vsaj enega družinskega člana, ki je lahko poleg njega dostopal do tega internetnega priključka, ne da bi moral na podlagi ustreznega poizvedovanja natančneje povedati, kdaj in kako je ta družinski član uporabljal internet?
2. Ali je treba člen 3(2) Direktive 2004/48/ES razlagati tako, da gre za ‚učinkovite‘ ukrepe za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, tudi če je odškodninska odgovornost imetnika internetnega priključka, prek katerega so bile z izmenjavo datotek storjene kršitve avtorskih pravic, izključena, če imetnik priključka imenuje vsaj enega družinskega člana, ki je lahko poleg njega dostopal do tega internetnega priključka, ne da bi moral na podlagi ustreznega poizvedovanja natančneje povedati, kdaj in kako je ta družinski član uporabljal internet?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Dopustnost

- 23 Evropska komisija v pisnem stališču izpodbija dopustnost postavljenih vprašanj, ker naj bi bila hipotetična. Ti vprašanji naj bi se namreč nanašali na združljivost sodne prakse Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) s pravom Unije, čeprav naj se ta sodna praksa za spor o glavni stvari ne bi uporabljala.

- 24 V zvezi s tem je treba opozoriti, da ni naloga Sodišča presojanje o razlagi ali veljavnosti nacionalnih določb ali ugotavljanje dejstev, upoštevni za rešitev spora o glavni stvari. Naloga Sodišča je namreč, da v okviru porazdelitve pristojnosti med sodišči Unije in nacionalnimi sodišči upošteva celoten dejanski in pravni okvir, v katerega se uvršča vprašanje za predhodno odločanje, kot je opredeljeno v predložitveni odločbi (sodba z dne 13. junija 2013, Kostov, C-62/12, EU:C:2013:391, točka 25). Pri tem ni pomembno, ali tak okvir vsebuje dejanske ali pravne elemente ali sodno prakso.
- 25 Ker pa sodna praksa Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) spada v okvir, v katerega se uvrščajo zastavljena vprašanja, kot ga je opredelilo predložitveno sodišče, ni mogoče ugotoviti, da sta ti vprašanji nedopustni zaradi domnevne hipotetičnosti.

Vsebinska obravnava

- 26 Najprej je treba poudariti, da se vprašanji, ki ju je postavilo predložitveno sodišče, nanašata na isti pravni problem glede narave kazni in ukrepov, ki jih je treba sprejeti v primeru kršitev avtorske pravice, in sta v veliki meri identični, edina razlika je to, da se eno vprašanje sklicuje na Direktivo 2001/29, medtem ko se drugo nanaša na Direktivo 2004/48.
- 27 Vendar je treba spomniti, da je treba ob upoštevanju zahtev, ki izhajajo iz enotnosti in povezanosti pravnega reda Unije, vse direktive s področja intelektualne lastnine razlagati glede na skupna pravila in načela (glej v tem smislu zlasti sodbo z dne 30. junija 2011, VEWA, C-271/10, EU:C:2011:442, točka 27).
- 28 Glede na to sodno prakso in za zagotovitev dodatnega izvajanja direktiv 2001/29 in 2004/48 je treba na vprašanji, ki ju je postavilo predložitveno sodišče, odgovoriti skupaj.
- 29 Predložitveno sodišče s svojima vprašanjema v bistvu sprašuje, ali je na eni strani člen 8(1) in (2) Direktive 2001/29 v povezavi s členom 3(1) te direktive ter na drugi strani člen 3(2) Direktive 2004/48 treba razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, na podlagi katere imetnik internetnega priključka, prek katerega so bile z medsebojno izmenjavo datotek storjene kršitve avtorskih pravic, ne more biti odgovoren, če imenuje vsaj enega svojega družinskega člana, ki je imel možnost dostopa do tega priključka, ne da bi podrobneje pojasnil, kdaj in kako je ta njegov družinski član uporabljal navedeni priključek.
- 30 Na prvem mestu je treba spomniti, da je glavni cilj Direktive 2001/29, kot izhaja iz uvodne izjave 9 te direktive, vzpostavitev visoke stopnje varstva avtorske in sorodnih pravic, saj so takšne pravice za intelektualno ustvarjanje bistvenega pomena.
- 31 Za zagotovitev navedenega cilja člen 8(1) Direktive 2001/29 v povezavi z uvodno izjavo 58 te direktive določa, da države članice določijo kazni in zagotovijo ustrezna pravna sredstva proti kršitvam pravic in obveznosti, ki jih določa ta direktiva, ter sprejmejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo njihovo izvajanje. Ta člen določa tudi, da morajo biti te sankcije učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
- 32 Poleg tega člen 8(2) navedene direktive določa, da vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da lahko imetniki pravic, katerih interesi so prizadeti s kršitvijo na njenem območju, vložijo odškodninsko tožbo.
- 33 Na drugem mestu je treba spomniti, da je cilj Direktive 2004/48, kot izhaja iz njene uvodne izjave 10, približevanje zakonodajnih sistemov držav članic glede sredstev uveljavljanja pravic intelektualne lastnine, da bi zagotovili visoko, enakovredno in homogeno raven varstva intelektualne lastnine na notranjem trgu.

- 34 V zvezi s tem člen 3(2) te direktive določa, da morajo biti ukrepi, postopki in pravna sredstva, ki jih določijo države članice, dejanski, sorazmerni in odvrtačilni.
- 35 V obravnavanem primeru je iz predloga za sprejetje predhodne odločbe razvidno, da se na podlagi nacionalne zakonodaje v postopku v glavni stvari za imetnika internetnega priključka, prek katerega je bila kršena avtorska pravica, domneva, da je storilec kršitve, ker je bil natančno opredeljen z uporabo naslova IP in ker nobena druga oseba ni imela možnosti dostopa do tega priključka v času, ko je bila ta kršitev storjena.
- 36 Vendar iz predloga za sprejetje predhodne odločbe prav tako izhaja, da nacionalna zakonodaja v postopku v glavni stvari določa, da je to domnevo mogoče ovreči, če so osebe, ki niso imetnik navedenega internetnega priključka, imele možnost dostopa do njega. Poleg tega, čeprav je družinski član tega imetnika imel to možnost, se lahko imetnik ob upoštevanju temeljne pravice do varstva družinskega življenja, izogne odgovornosti tako, da imenuje tega družinskega člana, ne da bi mu bilo treba zagotoviti dodatna pojasnila glede tega, kdaj in kako je ta uporabljal ta internetni priključek.
- 37 V teh okoliščinah je treba preučiti, ali je nacionalna zakonodaja, kot je ta v postopku v glavni stvari, združljiva z zahtevo, da zadevna država članica sprejme ustrezna pravna sredstva proti kršitvam avtorskih in sorodnih pravic, ki lahko privedejo do učinkovitih in odvrtačilnih sankcij proti kršiteljem, kot je to določeno v členu 8(1) Direktive 2001/29 v povezavi z uvodno izjavo 58 te direktive, ter z obveznostjo zagotoviti ukrepe, postopke ter učinkovita in odvrtačilna pravna sredstva za zagotovitev spoštovanja pravic intelektualne lastnine iz člena 3(1) in (2) Direktive 2004/48.
- 38 V zvezi s tem nacionalna zakonodaja iz postopka v glavni stvari določa, da kadar oškodovanec vloži tožbo, imetnik internetnega priključka, za katerega je bilo z gotovostjo ugotovljeno, da je kršil avtorsko pravico, v skladu s pogoji, ki so navedeni v točki 36 te sodbe, ni dolžan predložiti dokazov, s katerimi razpolaga in ki so povezani s to kršitvijo.
- 39 Kar pa natančneje zadeva Direktivo 2004/48, njen člen 6(1) državam članicam nalaga, naj zagotovijo, da pristojni sodni organi na zahtevo stranke, ki je predložila razumno dostopne dokaze, ki zadoščajo za utemeljitev njenih zahtevkov, in je v utemeljitev teh zahtevkov navedla dokaze, s katerimi razpolaga nasprotna stranka, odredijo, da naj nasprotna stranka predloži te dokaze, pri čemer je treba zagotoviti varstvo zaupnih podatkov.
- 40 Poleg tega iz uvodne izjave 20 Direktive 2004/48 izhaja med drugim, da je dokaz izredno pomemben element pri ugotavljanju kršitve pravic intelektualne lastnine in da je treba zagotoviti, da so na voljo učinkovita sredstva za predložitev, pridobivanje in ohranjanje dokazov.
- 41 Tako je člen 6(1) Direktive 2004/48 v povezavi z njeno uvodno izjavo 20 treba razlagati tako, da morajo države članice oškodovancu dejansko omogočiti, da pridobi dokaze, s katerimi razpolaga nasprotna stranka, ki so potrebni za utemeljitev njegovih trditev, če predložitev takih dokazov spoštuje varstvo zaupnih dokazov.
- 42 Poleg tega, kot je bilo navedeno v točki 36 te sodbe, spoštovanje temeljne pravice do varstva družinskega življenja glede na zadevno nacionalno zakonodajo pomeni oviro, ki oškodovancu preprečuje, da od nasprotne stranke pridobi dokaze, ki so potrebni za utemeljitev njegovih trditev.
- 43 Iz uvodne izjave 32 Direktive 2004/48 izhaja, da ta spoštuje temeljne pravice in načela, ki jih priznava Listina. Ta direktiva skuša zlasti zagotoviti polno spoštovanje intelektualne lastnine v skladu s členom 17(2) Listine.

- 44 Tako se s tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe zastavlja vprašanje potrebne uskladitve zahtev, povezanih z varstvom različnih temeljnih pravic, in sicer pravice do učinkovitega pravnega sredstva in pravice intelektualne lastnine po eni strani ter pravice do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja (glej po analogiji sodbo z dne 16. julija 2015, *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, točka 33).
- 45 V zvezi s tem je treba spomniti, prvič, da pravo Unije v skladu s sodno prakso Sodišča od držav članic zahteva, da ob prenosu direktiv pazijo, da se oprejo na njihovo razlago, ki omogoča zagotovitev pravičnega ravnovesja med različnimi temeljnimi pravicami, varovanimi s pravnim redom Unije. Dalje, organi in sodišča držav članic morajo ob uporabi ukrepov za prenos navedenih direktiv ne zgolj razlagati nacionalno pravo v skladu s temi direktivami, temveč tudi paziti, da se ne oprejo na tako razlago teh direktiv, ki bi bila v nasprotju z navedenimi temeljnimi pravicami ali z drugimi splošnimi načeli prava Unije (sodba z dne 16. julija 2015, *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, točka 34).
- 46 Drugič, navesti je treba, da člen 52(1) Listine zlasti pojasnjuje, da mora kakršno koli omejevanje uresničevanja priznanih pravic in svoboščin spoštovati bistveno vsebino teh pravic in svoboščin, ter da je iz sodne prakse Sodišča razvidno, da je treba za ukrep, ki povzroči kršitev pravice, varovane z Listino, šteti, da ne izpolnjuje zahteve, da je treba zagotoviti tako pravično ravnovesje med temeljnimi pravicami, ki morajo biti usklajene (sodba z dne 16. julija 2015, *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, točka 35).
- 47 Sodišče mora o različnih elementih nacionalne zakonodaje v zadevi v glavni stvari presojati glede na zahtevo po pravičnem ravnovesju.
- 48 V zvezi s tem je treba poudariti, da iz besedila člena 7 Listine glede pravice do spoštovanja zasebnega življenja *stricto sensu* izhaja, da se varstvo, ki jo ta člen podeljuje, nanaša na „vsakogar“ in se ne omejuje le na družinske člane osebe, ki so ji sodni organi odredili, naj predloži te dokaze, saj ti družinski člani na tej podlagi niso upravičeni do posebnega varstva.
- 49 Vendar ni sporno, da so v skladu s členom 7 Listine osebe, ki pripadajo isti družini, lahko zaradi tega upravičene do posebnega varstva, ki jim omogoča, da se jim ni treba medsebojno inkriminirati, kadar je ena izmed njih osumljena, da je storila nezakonito dejanje.
- 50 Poleg tega odstavek 3(d) člena 8 Direktive 2004/48 v povezavi z odstavkoma 1 in 2 tega člena odraža to skrb, ker ne nasprotuje uporabi zakonskih in drugih nacionalnih določb, ki kršitelju dajejo možnost, da zavrne predložitev informacij, zaradi katerih bi bil prisiljen, da bi priznal, da so on ali njegovi bližnji sorodniki sodelovali pri kršitvi pravice intelektualne lastnine.
- 51 Treba pa je ugotoviti, da če v položajih, kot je ta v postopku v glavni stvari, nacionalna zakonodaja, kot jo razlagajo pristojna nacionalna sodišča, pomeni oviro možnosti nacionalnega sodišča, pri katerem je vložena odškodninska tožba, da na zahtevo prosilca zahteva predložitev in pridobitev dokazov v zvezi z družinskimi člani družine nasprotne stranke, sta potem ugotovitev zatrjevano kršitve avtorskih pravic in identifikacija storilca te kršitve nemogoči ter zato pride do resne kršitve temeljne pravice do učinkovitega pravnega sredstva in temeljnih pravic intelektualne lastnine, ki jih imajo imetniki avtorske pravice, in zato zahteva po zagotavljanju pravičnega ravnovesja med različnimi zadevnimi temeljnimi pravicami ni spoštovana (glej po analogiji sodbo z dne 16. julija 2015, *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, točka 41).
- 52 Zato se z odobritvijo skoraj popolnega varstva družinskim članom imetnika internetnega priključka, prek katerega so bile z medsebojno izmenjavo datotek storjene kršitve avtorskih pravic, nacionalna zakonodaja v postopku v glavni stvari v nasprotju z zahtevami iz člena 8(1) Direktive 2001/29 ne more šteti kot dovolj učinkovita in kot takšna, ki lahko vodi do tega, da se učinkovita in odvrtilna sankcija

končno naloži kršitelju. Poleg tega ni nujno, da postopek, ki se je začel s pravnim sredstvom iz zadeve v glavni stvari, zagotovi spoštovanje pravic intelektualne lastnine, ki se zahteva s členom 3(1) Direktive 2004/48.

- 53 Vendar bi bilo povsem drugače, če bi zato, da bi se izognili nedopustnemu vmešavanju v družinsko življenje, imetniki pravic lahko razpolagali z drugo obliko učinkovitega pravnega sredstva, ki bi jim v tem primeru omogočala zlasti, da se ugotovi civilna odgovornost imetnika zadevnega internetnega priključka.
- 54 Poleg tega mora nazadnje predložitveno sodišče v zadevnem nacionalnem pravu preveriti morebitne druge načine, postopke in pravna sredstva, ki bi pristojnim pravosodnim organom omogočali, da odredijo, naj se predložijo potrebne informacije, zato da se v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, ugotovi kršitev avtorske pravice in da se identificira kršitelja (glej v tem smislu sodbo z dne 16. julija 2015, *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, točka 42).
- 55 Ob upoštevanju zgornjih preudarkov je treba na postavljeni vprašanji odgovoriti, da je člen 8(1) in (2) Direktive 2001/29 v povezavi s členom 3(1) te direktive na eni strani ter člen 3(2) Direktive 2004/48 na drugi strani treba razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki jo razlaga pristojno nacionalno sodišče in na podlagi katere imetnik internetnega priključka, prek katerega je z medsebojno izmenjavo datotek prišlo do kršitve avtorskih pravic, ne more biti odgovoren, če imenuje vsaj enega svojega družinskega člana, ki je imel možnost dostopa do tega priključka, ne da bi podrobneje pojasnil, kdaj in kako je ta njegov družinski član uporabljal navedeni priključek.

Stroški

- 56 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člen 8(1) in (2) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi v povezavi s členom 3(1) te direktive na eni strani ter člen 3(2) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine na drugi strani je treba razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni zakonodaji, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki jo razlaga pristojno nacionalno sodišče in na podlagi katere imetnik internetnega priključka, prek katerega je z medsebojno izmenjavo datotek prišlo do kršitve avtorskih pravic, ne more biti odgovoren, če imenuje vsaj enega svojega družinskega člana, ki je imel možnost dostopa do tega priključka, ne da bi podrobneje pojasnil, kdaj in kako je ta njegov družinski član uporabljal navedeni priključek.

Podpisi